

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ МИНИСТРЛИГИ**

Макулдашылды
ЗЭУнун Окумуштуулар
енешинин № 8 протоколу

«17» 03 2020 ж.

**БЕКТЕМИН
ЗЭУнун Ректору**

М.А. Дарбано
2020 ж.

**ЗАМАНБАП ЭЛ АРАЛЫК
УНИВЕРСИТЕТТИН**

№17

БЮЛЛЕТЕНИ

**МАГИСТЕРДИК ДИССЕРТАЦИЯ
БОЮНЧА**

ЖОБО

Жалал-Абад – 2020

1. МАКСАТЫ ЖАНА КОЛДОНУУ ЧӨЙРӨСҮ

1.1. Магистрдик диссертацияны аткаруунун максаты:

- магистратуранын тиешелүү программасынын бүтүрүүчүсүнүн жалпы билим берүү жана кесиптик даярдоо көлөмүн;
- тиешелүү жаатындагы илимий адабият булактарын топтоо, үйрөнүү жана жалпылоо жөндөмдүүлүгүн;
- өз алдынча илимий изилдөөлөрдү жүргүзүү, илимий долбоорлор менен иш алып баруу, жүзөгө ашыруу мүмкүнчүлүгүн;
- иш жүзүндө алынган илимий маалыматтарды системалаштырууга жана жыйынтыктоого, тыянактарды жасай билүү жөндөмдүүлүгүн;
- изилдөө натыйжалары боюнча өз алдынча тыянактарды жасоо менен практикалык сунуштарды ырастай билүү жөндөмдүүлүгүн көрсөтүүгө багытталган.

1.2. Бул жобо Мамлекеттик стандарттын негизинде бардык магистерлерди даярдоо программалары боюнча магистрдик диссертациялардын структуралары, жазуу эрежелери жана коргоону уюштуруунун жалпы талаптарын тастыктайт.

1.3. Бул жободогу талаптардын аткарылышына, ишке ашышына магистратура бөлүмү, магистердик программалардын жетекчилери, магистрдик диссертациялардын илимий жетекчилери, бүтүрүүчү кафедра, магистрлерди даярдоочу кафедралар жооптуу.

2. ЖАЛПЫ ЖОБОЛОР

Магистратуранын аяктоочу этабы болуп магистранттардын адистештирилген предметтери боюнча мамлекеттик экзамен түрүндө жыйынтыктоочу аттестациясы, жана квалификациялык жумушун – магистердик диссертацияны коргоо эсептелет.

2.1. Магистердик диссертация - магистранттардын бүтүрүүчү квалификациялык жумушу болуп эсептелип, илимий жетекчинин көзөмөлү астында жүргүзүлгөн өз алдынча илимий изденүүлөрүнүн отчету (эсеп-кысабы).

2.2. Магистердик диссертация автордун теориялык билимдерин, практикалык көндүмдөрүн колдонуу менен өз алдынча жүргүзүлгөн жана жеке салымын күбөлөндүргөн илимий изилдөөлөрүнүн жыйынтыктары, алынган илимий натыйжалар, илимий жоболор түрүндө ачык эл алдында коргоого алып чыгуучу квалификациялык иш катары бааланат.

2.3. Илимий жетекчиликке – жогорку квалификациялуу адистердин ичинен окумуштуулук даражасы бар илимдин доктору же кандидаты же профили боюнча PhD багытындагы академиялык даражалуулар дайындалат.

Даярдалып жаткан диссертациялардын сапатын жогорулатуу жана магистранттар менен иш алып баруу талабын жогорулатуу максатында ар бир илимий жетекчи бир эле учурда: илимдин доктору же профессор 3-5-ке чейин магистрантты, доцент, илимдин кандидаты 2-3төн ашпаган магистранттын диссертациясына илимий жетекчи боло алат.

2.5. Магистрдик диссертациянын илимий жетекчиси:

- ар жылы 1-октябрга чейин магистранттарга сунушталуучу магистрдик диссертациялардын темаларын, актуалдуулугун, иштин максатын, милдеттерин аныктап, изилденүүчү объектилерин тактап, пайдалануучу методдорун көрсөтүп, кыскача план-проспектиси менен бүтүрүүчү кафедрага тапшырат (№1 тиркеме);

- магистранттарга тема тандоого көмөктөшөт;

- бир тема тандалгандан кийин, ар бир магистрантка илимий изилдөө иштерине жетекчи дайындалат жана зарыл болсо консультанты кошо бекитилет

- магистердик диссертацияларды аткаруу үчүн тапшырмаларды түзөт (календардык (иш) план, жеке тапшырмалар);

- магистрантка тандаган темасы боюнча магистердик диссертацияны аткаруу үчүн түзүлгөн иш план боюнча изилдөө жүргүзүүгө календардык графикти иштеп чыгууга көмөктөшөт, бекитет жана аткарылышын көзөмөлдөйт;

- магистрантка темасы боюнча керектүү негизги адабияттарды, колдонмо жана архивдик материалдарды, типтүү долбоорлорду ж.б. булактарды сунуштайт;

- магистердик диссертациянын аткарылышын, магистранттын календардык графикти сактоосун көзөмөлдөп, текшерип туруу үчүн консультациялардын жадыбалын белгилейт;

- магистранттын илим изилдөө иштерин, диссертациясынын бөлүмдөрүн, жалпы көлөмүн аныктайт, ошондой эле жазылышын, талапка жараша жасалгаланышын көзөмөлдөйт;

- магистранттын диссертациясын коргоо үчүн презентация жасоого керектүү материалдарын талдашат, баяндамасын даярдоого көмөктөшөт;

- МАКта магистранттын диссертациясына жазуу жүзүндө пикир берет;

2.6. Бүтүрүчү кафедра магистранттардын жана илимий жетекчисинин магистрдик диссертациянын аткарылышы туралуу маалыматтарын, илимий иштеринин жыйынтыгы боюнча даярдалган баяндамаларынын тезистерин, макаларын чыгаруу үчүн отчеттук маалыматтарын мезгил-мезгили менен күн тартибине кийирип угуу турат.

2.7. Магистердик диссертацияны аткарууга карата тапшырмада (1-тиркеме): иштин темасы, диссертация боюнча негизги аткарылуучу иштердин мазмуну, аткаруунун календарлык планы. Диссертацияны аткаруу үчүн берилген тапшырма илимий жетекчиси жана магистранттын колдору коюлуп бекитилет. Магистердик диссертациянын мазмунуна киргизилүүчү милдеттүү бөлүмдөрдүн тизмеси илимий жетекчи тарабынан аныкталат.

3. Магистердик диссертацияга коюлуучу негизги талаптар Магистранттардын кесиптик даярдоо боюнча коюлган КР ББЖИМнистрлигинин стандарттындагы талаптарын эске алуу керек жана төмөнкүлөрдү өзүнө камтыйт:

- илимий мезгилдүү басылмаларды анализдеп, илимий адабияттарды карап чыгуу менен актуалдуулугунун негиздемесин, изилдөө темасын аныктоо, изилдөө объектисин жана предметин тактоону, изилдөө максаттарын, милдеттерин жана, анын ичинде колдонууга сунушталуучу илимий ыкмаларды аныктоо;

- илимий-техникалык жана теориялык, колдонмо же илимий-методикалык мааниси бар жаңы натыйжаларды камтыган теориялык жана практикалык бөлүктөрү, анын ичинде;

- терең талдалган бүтүмдөрү; - Практикалык мааниси боюнча тыянактар, колдонууга сунуштар; - Оригиналдуулугу (70%тен кем эмес).

3.1. Магистердик диссертациялардын тематикалары

3.1.1. Магистердик диссертациянын темасын тандоодо төмөнкү принциптерге таянуу зарыл: теманын актуалдуулугуна, илимдин, техника жана технологиянын заманбап өнүгүшүнө дал келүүсүнө жана жергиликтүү көйгөйлөрдү чечүүгө багытталышына;

- Магистратурадагы окуу процессинде жүргүзүлүп жаткан илимий изилдөөлөргө жана каралган долбоорлук иштерге негизделиши керек; - тандалган теманын адабий-илимий булактарда (акыркы 5-10 жылдарга басым жасоо зарыл) чагылдырылуусу боюнча канчалык даражада изилденип, такталып жатканын эске алуу;

- диссертация менен иштөөнүн жүрүшүндө эксперименталдык маалыматтарды алуу мүмкүнчүлүктөрү;

- изилденип жаткан темадан алынган натыйжалардын өнөр-жай, айылчарба, саламаттыкты сактоо, билим берүү ж.б. тиешелүү жергиликтүү тармактарда кызыкчылыктарын эске алуу.

3.1.2. Ар жылы магистранттарга тандоого берилүүчү магистердик диссертациялардын темалары тиешелүү Программанын жетекчилеринин катышуусунда сунушталган темалардын актуалдуулугуна, практикалык маанисине, изилдөөнүн зарылдыгына карап, кафедрада талкууланып, факультеттин Окумуштуулар Кеңешинде бекитилет.

3.1.3. Магистердик диссертациянын темасынын актуалдуулугун, изилдөөнүн максаттуулугун, милдеттерин айгинелесе Магистрант теманы өзү сунуштоо укугун алат.

3.1.4. Магистердик диссертациянын темасы жана илимий жетекчиси жооптуу кафедранын башчысынын сунушу боюнча жана магистратура, PhD докторантуранын башчысынын макулдугу менен ЗЭУнун ректорунун буйругу менен бекитилет.

3.1.5. Өзгөчө учурларда магистердик диссертациянын темасына өзгөртүү киргизүү мүмкүн (магистердик диссертациянын аткарылышы окуу графигинде бекитиле электе). Бул учурда магистрант илимий жетекчисинин (диссертациянын) жана программа жетекчисинин макулдугу менен ректордун атына арыз жазат. Андан ары магистердик диссертациянын темасынын бекитилиши 3.1.4. пунктуна дал келет.

3.2. Магистердик диссертациянын мазмунуна коюлуучу талаптар:

3.2.1. Магистердик диссертациянын мазмуну магистранттарды кесиптик даярдоодо Кыргыз Республикасынын мамлекеттик билим берүү стандартынын талаптарын эске алуу менен жана төмөнкүлөрдү камтуу керек: - изилдөө предметин жана объектисин негиздөө менен коюлган изилдөөнүн максаты жана милдеттери;

- изилдөө каражаттарын жана усулдарды кошуу менен каралган теориялык же эксперименталдык бөлүгү;

- изилдөө жыйынтыктары теориялык, практикалык жана жаңы илимий усулдук мааниге ээ болгон илимий жаңылыгы;

- алынган илимий натыйжаларды, жыйынтыктарды илимий конференцияларда, семинарларда баяндама жасоо, апробациялоо жана илимий макалалар (2ден кем эмес) түрүндө КР ЖАКта катталган (рецензияланган) жыйнактарда, журналдарда (илимий басылмаларда) жарыялоо;

- алынган жыйынтыктарды талкулоо (обсуждение результатов); - жыйынтыктоо жана сунуштоо (рекомендациялоо);

- колдонулган адабияттардын тизмеси; - тиркемелер (зарыл болгон учурда гана)

3.2.2. Магистердик диссертация окуу куралдык же рефераттык мүнөздө болбоосу керек.

6*3.2.3. Магистердик диссертацияны мамлекеттик жана официалдык тилде жазууга уруксат берилет.

3.3. Көлөмүнө коюлган талаптар:

3.3.1. **Табигый-техникалык багытта аткарылган магистердик диссертациялардын тиркемелеринен тышкары бети 60 беттен аз эмес, ал эми гуманитардык багытта 80 беттен кем болбошу шарт.**

3.3.2. Графикалык жана иллюстрациялык иштин көлөмү жетекчи менен макулдашылып зарылдыкка жараша тандалат.

3.4. Түзүлүшүнө (Структурасына) коюлган талаптар:

3.4.1. Магистердик диссертациянын материалдары төмөнкү тартипте жайгашуусу шарт:

- титулдук барак (ушул жобонун 2-3 тиркемелери);
- беттеринин номери менен мазмуну (4-тиркеме);
- шарттуу белгилердин (зарыл болгон учурда) тизмеси;
- киришүү;
- негизги бөлүк (бөлүмдөр, бөлүмчөлөр, пункттар);
- корутунду;
- колдонулган адабияттардын тизмеси (5-тиркеме);
- тиркемелер
- кеңейтилген аннотация (автореферат, 6-8 бетке чейин);

3.4.2. Авторефератта диссертациянын кыскача мүнөздөмөсү, коргоого сунуштаган негизги идеялары, жыйынтыктары жазылып, жүргүзгөн изилдөөлөргө автордун кошкон салымы, жаңылыгынын даражасы, изилдөө натыйжаларынын практикалык мааниси көрсөтүлүшү керек. Магистердик диссертациянын материалдарынын апробацияланышы, тема боюнча жарыяланган илимий иштеринин тизмеси да келтирилет.

Авторефераттагы резюме (аннотация) мамлекеттик, расмий жана англис тилдеринде берилет. Резюменин тексти кыскача түрдө изилдөө объектисин, максатын, милдеттерин, изилдөө усулдарын жана алынган илимий жыйынтыктарды, алардын жаңылыгын жана изилдөө натыйжаларынын практикада колдонууга сунуштар кыска баяндалат. Резюменин көлөмү жарым же бир беттен ашпайт жана ал авторефераттын көлөмүнө кирбейт. Автореферат типографиялык ыкма менен басылат.

3.4.3. Титулдук баракча (№2.Тиркеме) Титулдук баракчада окуу жайдын толук аталышы, магистранттын фамилиясы, аты, атасынын аты (ФАА) диссертациянын темасы, шифри, программанын багыты, илимий жетекчисинин ФАА, окумуштуулук даражасы, наамы, аткарылган жери, жылы көрсөтүлөт.

3.4.4. **Шарттуу белгилер, символдор**, бөлүмдөрдөгү атайын терминдер тизмеси (эгер зарыл болсо) атайын терминдерди жалпы кабыл алынган кыскартуулар менен белгилейт, ошондой эле аз колдонулган жаңы белгилер, жана кыскартуулар өзүнчө тизме менен берилиши мүмкүн. Тизме мамыча түрүндө жайгашкан болушу керек, мисалы, сол тарабында алфавиттик тартипте шарттуу кыскартуулар, ал эми оң тарапта - анын толук чечмелениши. Эгерде атайын терминдердин кыскартуулары, шарттуу белгилер, белгилер, ж.б. үчтөн кем кайталанса, тизмеге келтирбестен эле алар текстте биринчи келтирилген жеринде аларды чечмелөөнү берип койсо болот.

3.4.5. Киришүүдө тандалган теманын актуалдуулугун, предметин жана изилдөө объектилерин, максаттарын, милдеттерин кыска жана так негиздеп, магистердик ишти изилдөө усулдарын жана алынган илимий жыйынтыктарды анализдөө баяндалат.

3.4.6. Негизги бөлүк магистердик иштин авторунун, жетекчинин чечими менен 2 же 3 бөлүмдөн туруп, автордун кырдаалга анализи жана көз карашынын болушу, тиешелүү багыттын кыскача тарыхый жана акыркы 5-10 жылдагы абалынын анализи, проблемаларды чечүүнүн жолдору, изилдөөнүн методологиясы, өткөрүлгөн теориялык жана эксперименталдык изилдөөлөрдүн жыйынтыгы жана алынган натыйжанын практикада колдонуусуна көрсөтмөсү, сунуштары менен (эгерде сунуштама акт түрүндө берилсе, ал тиркемеге кийирилип, практикалык маанисине өзгөчө баа берилет) берилет.

3.4.7. Магистердик диссертациянын корутундусунда киришүүдө көрсөтүлгөн, изилдөө милдеттеринин чечилүүсү изилдөөлөрдүн жыйынтыгы катары чагылдырылып, аларды колдонууга практикалык сунуштарды камтуу менен материалдын теориялык баалуулугун арттырат.

3.4.8. Колдонулган адабияттардын тизмесинде автордун магистердик диссертацияны жазууда пайдаланган бардык маалымат булактары, укуктук жана нормативдик документтер көрсөтүлөт.

3.4.9. Тиркемелерде диссертациянын текстине кошумча материалдары кийирилет. Тиркеме болуп, изилденүүдө пайдаланылган материалдардын кеңейтилген баяндоосу, изилдөө жүргүзүүдө колдонулган айрым инструменттердин үлгүсү, чоң форматтагы

таблицалар, кылдат берилген эсепкысабы, графикалык материалдар жана башкалар болуп эсептелет. Магистердик иштин бардык тиркемелерине текстин тиешелүү бөлүгүндө шилтеме берилүүсү абзел.

3.5. Тариздөөнүн талаптары

3.5.1. Магистердик диссертация компьютерде А4 форматындагы барактын бир бетине, Times New Roman шрифтинде 14-көлөмдө, саптардын ортосундагы аралыгы бир жарым калтырылып жазылат. Абзацтын чеги текстте бирдей 12,5 мм болот.

3.5.2. Магистердик диссертация баракта: сол жагынан - 30 мм, үстүнөн жана астынан – 20мм, оң жагынан – 10мм аралыкта даярдалат.

3.5.3. Структуралык элементтеринин аталыштары текстте симметриялуу жазылып, тексттен бир сап менен бөлүнөт. Аталыштын алды сызылбайт.

3.5.4. Магистердик диссертациянын тексти бир нече бөлүмдөргө бөлүнөт. Тексттин бөлүмдөрү зарылдыкка жараша бөлүмчөлөргө, бөлүмчөлөр пункттарга жана пунктчаларга бөлүнөт.

3.5.5. Бөлүмдөр жана бөлүмчөлөрдүн аталыштары болот. Бөлүмдөр жана бөлүмчөлөрдүн аталыштары бөлүмдөр жана бөлүмчөлөрдүн, пункттардын мазмунун так, кыска туюндуруусу зарыл.

3.5.6. Бөлүмдөр, бөлүмчөлөр, пункттар же пунктчалар араб цифрасы менен номерленип, номер аталыштан мурда коюлат (бөлүмдөр, бөлүмчөлөр, пункттар: 1.1.1. – 1- бөлүм, 1.1. -1-бөлүмдүн, 1-бөлүмчөсү, 1.1.1. 1-бөлүмдүн, 1- бөлүмчөсүнүн, 1-пункту).

3.5.7. Тексттик документтердин беттери биринин артынан бири араб цифрасы менен иреттүү белгиленет.

3.5.8. Титулдук барак документтин жалпы номерленүүсүнө кирет, бирок ага номер коюлбайт.

3.5.9. Башка барактарда жайгашкан сүрөттөр, иллюстрациялар жана таблицалар диссертациянын жалпы беттеринин иреттүү номерленүүсүнө кошулат.

3.5.10. Даяр магистердик диссертациянын барактары тигилип коюлат.

4. МАКта диссертацияны коргоонун тартиби

4.1. Магистердик диссертацияны жазууга жана даярдоого мамлекеттик билим берүү стандартында магистратуранын тиешелүү багытына ылайык, жуманын саны дайындалат. Ошого ылайык түзүлгөн окуу жана жумушчу пландарында бекитилген убакытта магистрант

иштин деңгээлин, сапатын жана аткарылышын көзөмөлдөгөн илимий жетекчиси менен биргеликте жана өз алдынча илимий ишин аткарат.

4.2. Магистердик диссертациянын аткарылышы алдын ала бекитилген календардык планга ылайык жүргүзүлөт.

4.3. Изилдөөнүн натыйжасында жазылып бүткөн магистердик диссертацияга магистранттын колу коюлуп, “Антиплагиат” текшерүүдөн өткөн маалыматы менен биргеликте, коргоодон бир ай мурда илимий жетекчиге берилет. Магистердик диссертацияны жетекчи окуп, жактыргандан кийин кол коюп, жазма түрүндө өз пикири, баасы менен бүтүрүүчү кафедрага 3 жума алдын сунушталат.

4.4. Илимий жетекчи пикиринде диссертациянын бардык бөлүмдөрү боюнча жетишкендиктерин, алынган натыйжалардын, жыйынтыктардын жана сунуштардын негизделиш даражасын, тууралыгын жана жаңылыгын, илимийпрактикалык маанилүүлүгүн, магистранттын жеке салымын эске алуу менен баалайт. Диссертациялык изилдөөнүн жыйынтыктарын пайдалануу жөнүндө сунуштары белгиленет. Корутундусунда магистердик диссертацияны коргоого киргизүү мүмкүнчүлүгүн карап, диссертациянын ушул Жободо белгиленген критерийлерге ылайык келе тургандын белгилеп, магистрантка баа берет.

4.5. Бүтүрүүгө жооптуу кафедралар “Антиплагиат” текшерүүдөн өткөн магистердик диссертацияларды магистранттардын доклад жасоосуна шарт түзүү менен алдын-ала коргоону уюштурат жана өткөрөт.

4.6. Бүтүрүүчү кафедранын отурумунда, магистратуранын башчысынын, илимий жетекчисинин жана факультеттин окумуштуулар кеңешинин мүчөлөрүнүн катышуусунда өткөрүлгөн сунушталган диссертацияны алдын-ала коргоонун жыйынтыгынын негизинде магистранттын диссертациясын коргоого уруксат берүү чечилет. Кафедра башчысы ал жөнүндө магистердик диссертациянын титулдук баракчасында белги коёт.

4.7. Магистердик диссертацияны коргоого сунушталбагандыгынын негизин төмөнкүлөр түзөт:

- Темасы боюнча илимий жана илимий усулдук изилдөөлөрдүн жок болушу;

- Жетекчисине магистердик диссертациясынын материалдарын пикир алуу үчүн өз убагында тапшырбаса;

- Аткарылган жумуш илимий жетекчинин тапшырмаларына дал келбесе;

- “Антиплагиат” программасынан текшерүүдөн өткөрүлбөсө жана оригиналдуулугу 70%тен төмөн болсо.

4.8. Кафедра, окуу бөлүмүнө магистранттардын магистрдик диссертациясын коргоого уруксат берүү жөнүндө билдирүү берип, анын негизинде университеттин буйругу чыгарылат.

4.9. Үч жума мурда бүтүрүүчү кафедраларда жогору квалификациялуу адистерден “Антиплагиат” программасынан текшерүүдөн өткөрүлгөн магистердик диссертацияларга рецензенттер дайындалат. Рецензент магистранттын магистрдик ишин даярдоосунда катышпаган болуусу шарт.

4.10. Рецензент магистрдик диссертациянын актуалдуулугун, илимий деңгээлин, аткарылышынын сапатын анализдеп, ага түз, туура баасын бериши зарыл. Рецензияда изденүүчүнүн жеке өзү тарабынан алынган эң орчундуу илимий жыйынтыктары, жаңылыгы, алардын теория жана практика үчүн мааниси, магистранттын диссертациялык изилдөөсүнүн тыянагынын илимий тактыгы, жана негиздемелерине жана иштин кемчиликтерине анализ берилет. Рецензенттин колу мөөр менен тастыкталат.

4.11. Магистердик диссертацияга берилген рецензенттин терс пикири менен да коргоого кирүүгө мүмкүн. Мындай диссертацияны коргоого рецензенттин катышуусунда гана уруксат берилет.

4.12. Коргоодон бир жума мурун кафедрага бүтүрүүчү кафедранын чечими менен бекитилген, “Антиплагиат” программасынан текшерүүдөн өткөрүлгөн, жетекчинин пикири (отзыв), рецензенттин сын-пикири (рецензия) жана толук бүткөн магистердик диссертация тапшырылат.

4.13. Магистердик диссертацияны коргоо окуу процессинин графигине ылайык уюштурулат. Магистранттарды коргоо күндөрүнө бөлүштүрүү бир жума мурун белгиленүүсү зарыл. МАКтын иштөө күндөрүнө карап, магистранттар тайпаларга, жетекчисинин мүмкүнчүлүгүнө жана каалоосуна жараша бөлүнөт.

4.14. Диссертацияны коргоого бир магистрантка 30 мүнөткө чейинки убакыт берилет. МАКтын 6 сааттык иш күнүн эске алып бир күнгө 12 адамдан ашык киргизүүгө мүмкүн эмес.

4.15. Магистратурада окуунун IV семестринин башталышында тиешелүү багыттарда магистранттарды мамлекеттик аттестациядан өткөрүү жана магистрдик диссертацияны коргоону уюштуруу үчүн ЗЭУ нун ректорунун буйругу менен мамлекеттик аттестациялык комиссиянын курамы бекитилет. Тиешелүү багыттарда МАКтын

төрагасынын (төрайымынын) кандидатурасы КРдын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилет.

4.16. МАКтын негизги милдети диссертациянын мазмунун экспертизалоо жана диссертанттын магистердик ишинин негизги жоболорун коргой билүүсүн, теориялык билимин, аны практикада пайдалана билүү жөндөмдүлүктөрүн, магистранттардын илимий билимдерин жана практикалык көндүмдөрүн (компетенцияларын) менен тактоо, туура кесипкөйлүүлүк менен объективдүү баалоо.

4.17. Магистердик диссертация МАКтын 3/2 ден кем эмес курамынын катышуусунда ачык отурумда корголот.

4.18. Магистердик диссертациянын ачык, эл алдында корголушу, илимий дискуссия мүнөзүндө жана жогорку талап коюучулуктун, принциптүүлүктүн жана илимий этиканы сактоонун шартында өтүшү керек, ошол эле учурда диссертацияда берилген бардык жыйынтыктардын, илимий жана практикалык мүнөздөгү сунуштардын чындыгы жана негиздүүлүгү кенен талкууланышы шарт. Бардык каалоочулар коргоого, талкууга катыша алат.

4.19. МАКтын мүчөлөрүнө авторефераттар таркатылып берилет жана магистердик диссертация менен алдын ала таанышууга укуктуу.

5. Коргоонун процедуралары:

5.1. МАКтын төрагасы диссертациянын илимий жетекчисин жана рецензентти атап, темасын окуп, сөздү магистрантка берет.

5.2. Магистрантка ишинин кыскача негизги мазмунуна токтолууга 10 мүнөт берилет. Ошондуктан баяндама кыска, иштин негизги жыйынтыктары катары менен билдирилип, диссертацияны даярдоодогу негизги изилдөө усулдарын, алынган натыйжа иллюстративдик материалдардын жардамы менен коштолуусу шарт.

5.3. Магистранттын баяндамасы бүткөн соң МАКтын төрагасынын көзөмөлү жана түз уруксаты менен МАКтын мүчөлөрүнүн жана башка катышуучулардын магистердик иш боюнча суроолоруна жооп берилет.

5.4. Андан соң илимий жетекчисине магистердик диссертация туралуу өз пикирин айтууга сөзгө берилет. Эгер белгилүү себептер менен жетекчи коргоого келбей калса, анда анын пикирин МАКтын башчысы же анын көрсөтмөсү менен башка бир мүчөсү окуй алат.

5.5. Сөз рецензентке берилет (же ал келбей калса МАКтын башчысы же анын көрсөтмөсү менен МАКтын бир мүчөсү рецензиянын текстин окуй алат).

5.6. МАКтын башчысы Магистрантка рецензент белгилеген эскертүүлөрүнө жооп берүүгө уруксат берет

5.7. Бардык каалоочулар талкууланып жаткан диссертациялык иш боюнча өз ойлорун, пикирлерин айта алышат.

5.8. Ар бир магистрантка МАКтын отурумунун өзүнчө протоколу түзүлүп, белгиленген тартипте катчы толтурат.

5.9. Тиешелүү күнгө пландаштырылган магистердик иштер угулуп бүткөн соң МАКтын мүчөлөрү коргоону талкуулашып, ар бир ишти объективдүү баалашат. Коргоодогу жыйынтыктын чечимин МАКтын мүчөлөрү жабык отурумда көп добуш берилишине карап кабыл алышат.

5.10. Магистердик диссертацияны коргоону баалоодо төмөнкү критерийлерге таянат:

- теманын актуалдуулугу жана илимий жаңылыгы;
- магистердик диссертацияда коюлган максатка канчалык жете алды, негизги милдеттеринин аткарылышы;

- изилдөө усулдарынын деңгээлдери жана тандаган темага шайкештиги;

- иштин теориялык жана практикалык мааниси;
- алынган жыйынтыктардын негиздемеси, эксперименталдык иштерди жүргүзүү жана статистикалык усулдарды колдонуу;

- иштин түзүлүшү, материалды баяндоодогу логикалуулук;
- илимийлүүлүгү жана мазмундун толук чагылдырылышы,
- адабий булактарды колдонуу, айрыкча акыркы беш жылдагы жетишкендиктерге анализ, башка авторлордун иштерине шилтемелери, цитаталардын дааналыгы;

- изилдөөнүн жыйынтыгын жалпылаштыруунун негиздүүлүгү, иштин тыянагынын жалпы мазмунуна болгон шайкештиги;

- магистердик диссертациянын оригиналдуулугу “антиплагиаттык” программанын текшерүү жыйынтыгы), жазылуу, жасалгалоо сапаты (стили, тили, сабаттуулугу, тазалыгы);

- докладдын сапаты (Проблеманы негиздөө, алынган жыйынтыкты билдирүүнүн тактыгы. Корутундунун мазмунга шайкештиги, алынган жыйынтыктын жана коюлган проблемага дал келүү деңгээли, илимий дискуссияларга катыша билүүсү, эл алдына чыгып сүйлөөдөгү илимий тили, маданияты);

- Баяндаманы коштоочу иллюстративдик материалдын сапаты;
- диссертациянын келечектеги кесипкөй ишмердүүлүк чөйрөсүнө дал келүүсү (практикага сунушталуу жана киргизилүү акт ж.б.)

5.10.1. Магистердик диссертацияны баалоодо мамлекеттик аттестация комиссиясынын мүчөлөрү:

- магистранттын ишти аткаруудагы, уюштуруудагы өз алдынчалуулугунун деңгээлин: катышкан конференция,

семинарлардын тезистеринин, иштин натыйжасы боюнча жарык көргөн автордун макалаларынын санын жана рецензенттин, илимий жетекчисинин пикирлерин эске алуусу керек.

5.11. Магистердик диссертацияны коргоодогу жыйынтык “эң жакшы”, “жакшы”, “канааттандырарлык” жана “канааттандырарлык эмес” деп аныкталат. Баалар МАКтын кеңешмесинин протоколуна МАКтын бардык катышкан мүчөлөрүнүн катышуусу жана макулдашуусу менен киргизилип, зачеттук китепчеге коюлуп, кол тамгалары менен бекитилет.

5.12. Магистердик диссертацияны коргоонун жыйынтыгы тапшырган күнү эле МАКтын отурумунун протоколунун негизинде жарыяланат.

5.13. МАКтын мүчөлөрү магистердик диссертациянын материалдарын басылмага берүүнү, материалдарды, жыйынтыктарды практикалык колдонууга сунуштоого жана магистрантты тиешелүү багытында аспирантурага (PhD докторантурага) тапшырууга мүмкүнчүлүк берүүгө да укуктуу.

5.14. Корголгон магистердик диссертациялар аткарылган кафедрада же дал келген усулдук кабинетте 5 жылдан кем эмес сакталат. Ал магистердик иштер кийинки бүтүрүүчүлөргө колдонууга таанышууга, анализдөөгө берилет.

5.15. Ийгиликтүү корголгон диссертация жана жалпы кесиптик дисциплиналар боюнча түзүлгөн мамлекеттик аттестациядан алган оң натыйжадан Мамлекеттик аттестациялык комиссия чечим чыгарып бүтүрүүчүгө тиешелүү багытта магистр квалификациясы (академиялык даражасы) ыйгарылып мамлекеттик үлгүдөгү магистрдик диплом (тиркемеси менен) берилет.

5.16. Эгерде магистрант магистердик диссертациясын коргоодо “канааттандырарлык эмес” деген баа алса, анда ага 5 жыл аралыгында кайра коргоого уруксат берилет, бирок бир жылдан эрте эмес мөөнөттө жана бир гана жолу. Магистранттын иштелип, толукталган диссертациясын кайра коргоого мүмкүнчүлүгүн же жаңы темада диссертация даярдашын кафедра аныктайт.

№1-тиркеме

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА
ИЛИМ МИНИСТРЛИГИ**

ЗАМАНБАП ЭЛ АРАЛЫК УНИВЕРСИТЕТ

Кафедрасы

МАГИСТЕРДИК ДИССЕРТАЦИЯ

Темасы: _____

Аткарган _____ тайпасынын студенти: _____

Илимий жетекчи _____

Рецензент _____

Кафедрасынын башчысы тарабынан
коргоого уруксат берилди

« _____ » _____ 20 _____ ж.

Жалал-Абад

РЕЗЕНЗИЯ

студенттин Ф.А.А

Тема: _____

Рецензент тарабынан берилип жаткан пикирде төмөндөгүлөр камтылышы керек жана ар бири жаңы жолчодон башталат:

1. Теманын актуалдуулугу
2. Теманын алкагында коюлган маселелердин толуктугу жана ар тараптуу изилдениши.
3. Квалификациялык иштин жетишкендиктери жана сунуштар
4. Иштин жасалгаланышынын сапаты
5. Баалоо

Рецензент _____

« ____ » _____ 20 ____ ж.

ЗАМАНБАП ЭЛ АРАЛЫК УНИВЕРСИТЕТ

_____ (кафедра)

БЕКТЕМИН

Кафедра башчысы _____
(колу) (аты-жөнү)

« ____ » _____ 20 ____ Г

**МАГИСТЕРДИК ДИССЕРТАЦИЯНЫ
АТКАРУУ УЧУН БЕРИЛГЕН ТАПШЫРМАЛАР**

студент _____

(ФАА)

Группа _____ Адистиктин багыты

_____ (шифр) (аталышы)

Квалификациалык иштин темасы _____

Тапшырмалар:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Заманбап эл аралык университетин ОК “ ____ ” _____ № _____

буйругу менен бекитилген

Магистирдик диссертациянын жетекчиси _____

_____ (ФАА, иштеген орду жана кызматы)